

روح محبرد

یا دنامه موحد عظیم عارف کبیر

حاج سید ما شمع موسوی حداد

(افاض الله علینا من بکات تری)

از اقدم و افضل تلامذه

اخلاقی کبیر عارف بالله و بامر الله آیه الله العظمی

حاج سید علی قاضی طباطبائی تبریزی

(نفعنا الله بالمسلمین من بکات علوه)

تألیف

حضرت علامه آیه الله حاج سید محمد حسین حسینی طهرانی

قدس الله نفسه الزکیة

حسینی طهرانی، سید محمد حسین، ۱۳۴۵-۱۴۱۶ ه.ق.

روح مجرّد: یادنامه موحد عظیم و عارف کبیر حاج سید هاشم موسوی
حدّاد... / تألیف سید محمد حسین حسینی طهرانی. - [ویرایش ۲] مشهد: علامه
طباطبائی، ۱۴۴۶ ه.ق.

بیست و چهار، [۸۳۲] ص. . عکس. - (دوره علوم و معارف اسلام؛ ۴)
واژنامه.

کتابنامه: ص ۸۰۱-۸۱۳ و بصورت زیر نویس.

۱. حدّاد، سید هاشم، ۱۳۱۸-۱۴۰۴ ه.ق. ۲. عرفان - سرگذشتنامه.
۳. سیر و سلوک. ۴. وحدت وجود. ۵. توحید. الف. عنوان.
ب. فروست: علوم و معارف اسلام.

۸/ح ۲۹۷/۸۹۲۴

۹/ح ۲۸۰/۸۹۷

ISBN: 978 - 964 - 6533 - 64 - 6

شابک با جلد معمولی ۹۷۸-۹۶۴-۶۵۳۳-۶۴-۶

ISBN: 978 - 600 - 5738 - 15 - 5

شابک با جلد سلفون ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۳۸-۱۵-۵

ISBN (Hardcover): 978 - 964 - 6533 - 18 - 9

شابک با جلد زرکوب ۹۷۸-۹۶۴-۶۵۳۳-۱۸-۹

دوره علوم و معارف اسلام (۴)

روح مجرّد

تألیف: حضرت علامه آیه الله حاج سید محمد حسین حسینی طهرانی رحمته الله

طبع نوزدهم: ربیع المولود ۱۴۴۶ هجری قمری

تعداد: ۲۰۰۰ نسخه

چاپ: دقت صحافی: زرینه

ناشر: انتشارات علامه طباطبائی، مشهد مقدس، جاده طریقه، نرسیده به پمپ بنزین،

info@maarefislam.com

امام رضا علیه السلام ۴۷، شماره ۱۶، تلفن ۳۵۵۹۲۱۲۵

این کتاب تحت إشراف «مؤسسه ترجمه و نشر دوره علوم و معارف اسلام»

از تألیفات حضرت علامه آیه الله حاج سید محمد حسین حسینی طهرانی

بطبع رسیده و کلیه حقوق آن محفوظ و مخصوص این مؤسسه می باشد.

فهرست تفصیلی مطالب و موضوعات
روح مجرد :
یادنامه حاج سید هاشم حدّاد قدّس سرّه

صفحه	عنوان
از صفحه ۳ تا صفحه ۵	مدخل
از صفحه ۶ تا صفحه ۸	دیباچه

مقدمه

از صفحه ۱۱ تا صفحه ۱۷

شامل مطالب :

۱۲	ذکر و یاد حضرت حاج سید هاشم حدّاد در کلمات علامه آیه الله طباطبائی و آیه الله حاج شیخ عباس قوچانی و علامه لاهیجی انصاری
۱۳	الحدّاد و ما أدراک ما الحدّاد !؟
۱۴	عدم قدرت مصنّف بر شرح احوال و بیان مدارج و معارج حدّاد
۱۶	سبب تألیف کتاب

بخش نخستین :

مقدمه تشرّف و توفیق به محضر و ملازمت حضرت حدّاد

از صفحه ۲۱ تا صفحه ۶۳

شامل مطالب :

۲۲	مقدمه تشرّف به محضر حضرت حدّاد
۲۳	دو سفر پیاده حقیر به کربلا در معیت آیه الله حاج شیخ عباس قوچانی

- محیی الدّین و سیوطی از متعصّبین و ناصبیین نبوده و میتوان آن دو را از مستضعفین
بر شمرد (ت) ۴۳۷
- توصیف محدّث نوری، جلالّت شعرانی را از لسان میرحامد حسین از اعلام عامّه ۴۳۸
- همه باید در راه سیر و سلوک خدا قدم نهند؛ برسند یا نرسند ۴۳۹
- نکته چهارم: خبر رجّیون در «محاضرات و مسامرات» محیی الدّین ۴۴۲
- کلام محدّث نوری و نقل خبر رجّیون از محیی الدّین عربی ۴۴۲
- نقل محیی الدّین خبر رجّیون را در «محاضرات» ۴۴۳
- تحریف محدّث نوری در نقل عبارت محیی الدّین از «محاضرات» ۴۴۵
- مودّت و ولاء محیی الدّین نسبت به اهل بیت علیهم السّلام در «فتوحات» (ت) ۴۴۶
- مراد از روافض در مکاشفه منقولّه از «مسامرات» خوارج هستند ۴۵۲
- مطالب وارده در «محاضرات» دالّه بر خلوص شیخ محیی الدّین ۴۵۳
- نقل محیی الدّین مطالبی را در منقصدت و تعبیر بر معاویه، در «محاضرات» ۴۵۵
- در «محاضرات» محیی الدّین از حضرت صادق علیه السّلام روایت دارد ۴۵۷
- سبب طول کلام در بحث از هویت و شخصیت محیی الدّین عربی ۴۵۹
- تفسیر حضرت حدّاد عبارت محیی الدّین را: «وَلِكُلِّ عَظْمٍ وَاحِدٌ يَسْمُو بِهِ» ۴۶۰
- گفتار اهل توحید در حال فناء، گفتار خداوند است ۴۶۱
- کلام مرحوم قاضی و مرحوم حدّاد درباره افشاء سرّ ۴۶۲
- جرم و گناه حسین بن منصور حلاج، کشف اسرار بود ۴۶۳
- جنّید بغدادی می گوید: شیخ ما در اصول و فروع و بلا کشیدن علی مرتضی است ۴۶۵
- «شطحیات» کلماتی است از سالک مجذوب که فیها رائحه رُعوّیه و دَعْوِی ۴۶۶

بخش هفتمین:

سفر پنجم حقیر به أعتاب عالیات در سنّه ۱۳۸۹ هجریّه قمریه

از صفحه ۴۷۱ تا صفحه ۴۹۶

شامل مطالب:

- بعضی از مکاتیب حاج سید هاشم حدّاد به خطّ خود برای حقیر ۴۷۱

۶۸۳	کلام در سند «عُلَمَاءُ أُمَّتِي كَأَنْبِيَاءِ بَنِي إِسْرَائِيلَ» (ت)
۶۸۵	معارف الهیّه از جواهر نفیسه ارزشمندتر است
۶۸۵	جوهر نفیس را گوهر شناس ؛ و حدّاد را قاضی می شناسد
۶۸۶	ما نتوانستیم حقیقت حدّاد را بشناسیم و نتوانستیم معرفی کنیم
۶۸۷	خطبهٔ أمير المؤمنين عليه السّلام به روایت مسعودی دربارهٔ قدرت اولیاء الله
۶۸۸	معرفی حدّاد طبق خطبهٔ أمير المؤمنين عليه السّلام به روایت مسعودی
۶۸۹	خلاصه و محضّل گفتار در عظمت معنوی و روحی حاج سید هاشم
۶۹۲	خاتمهٔ کتاب «روح مجرد: یادنامه حاج سید هاشم حدّاد»

هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

ای نور مطلق ! و ای روح مجرّد ! ای خدّاد ! تو پیوسته دریائی بودی که بر طالبان حقیقت و پویندگان سُبُل سلام ، از سرشاری و فیضان و مَلّان خود ریزش می نمودی !

امواج این دریای ژرف و بی کرانه ، توحید و معرفت بود ؛ و موالید و فراورده های آبهای فراوان آن ، حجت و برهان ، روشنائی و ایقان ، کشف و شهود ، و بصیرت و ایقان (که چون دریا موج میزد و با آن ، نور و علم ، روشنی و ایضاح ، بینائی و عرفان نمودار می شد و واقعیتش را بر جویندگان راه حق و سالکان سبیل فناء و اندکاک در ذات اقدس احدیت نشان میداد).

حلم و بردباری ، صبر و شکیبائی ، تحمل و ایستادگی ، و تمکّن در شدائد و مصائب ، در حکم دو کناره و دو ساحل این شطّ وسیع و دریای عریض بود که حافظ و نگهبان و پاسدار و مرزبان این دریای مَواج و پرخروش و سرشار از علمت بود که نمی گذاشت آبها بیرون بریزد ، و کثرت علم طغیان کند ، و زمام از دست برود ، و گفتاری یا کلامی را مافوق طاقت اهل عالم بر آنان تحمیل نماید .
و آنچه در زمره جواهرات و اشیاء نفیسه و درّ و مرجان و مروارید این دریا به شمار می آمد و گوهر گرانبهای حاصل این بحر عمیق بود ، همانا تقوی و طهارت و نور و عرفان بود که بر جهان انسانیت به عنوان صافی ترین ارمغان ملکوتی ارزانی میشد .

فَالسَّلَامُ عَلَيْكَ يَوْمَ وَلَدْتَ وَ يَوْمَ مِتَّ وَ يَوْمَ تُبْعَثُ حَيًّا .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ
الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا كَوْكَبٌ دُرِّيُّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ
زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى
نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَلَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ * فِي بُيُوتٍ أُذِنَ لِلَّهِ أَنْ تَرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا أَسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا
بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ * رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ
الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ *
لِيَجْزِيََهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَ يَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ
بِغَيْرِ حِسَابٍ . (سورة النور ، آيات ۳۵-۳۸)

هَجَمَ بِهِمُ الْعِلْمُ عَلَى حَقِيقَةِ الْبَصِيرَةِ ، وَ بَاشَرُوا رُوحَ الْيَقِينِ ،
وَاسْتَلَانُوا مَا اسْتَوْعَرَهُ الْمُتَرَفُّونَ ، وَ أَنْسُوا بِمَا اسْتَوْجَسَ مِنْهُ الْجَاهِلُونَ ،
وَ صَحَبُوا الدُّنْيَا بِأَبْدَانٍ أَرْوَاحُهَا مُعَلَّقَةٌ بِالْمَحَلِّ الْأَعْلَى . أَوْلَيْتَكَ خُلَفَاءَ اللَّهِ
فِي أَرْضِهِ ، وَ الدُّعَاةَ إِلَى دِينِهِ ، ءَاهِ ءَاهِ ، شَوْقًا إِلَى رُؤْيَتِهِمْ !

(امیرالمؤمنین علیه السلام ، حکمت ۱۴۷ از نهج البلاغة)

«امواج علم بر اساس حقیقت ادراک و بصیرت بر آنها هجوم برد و به
یکباره آنانرا احاطه نمود ؛ و جوهره ایمان و یقین را به جان و دل خود مس
کردند ؛ و آنچه را که خوشگذرانها سخت و ناهموار داشتند ، نرم و ملایم و
هنجار انگاشتند ؛ و به آنچه جاهلان از آن در دهشت و ترس بودند انس گرفتند .
فقط با بدن خاکی خود همنشین دنیا شدند ، با روح هائی که به بلندترین قله از

ذروهٔ قدس عالم ملکوت آویخته بود . ایشانند در روی زمین جانشینان خدا ، و داعیان بشر بسوی دین خدا .

آه آه ، چقدر اشتیاق زیارت و دیدارشان را دارم!

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ، وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا . (سورة الأحزاب ، آیه ۲۳)

یادنامهٔ ارتحال انسان العین و عین الإنسان الذی لم یأت الزمان بمِثْلِهِ ، العارف الکامل الْمُتَحَقِّقُ بِحَقِیقَةِ الْعِبُودِیَّةِ ، نُقْطَةُ الْوَحْدَةِ بَیْنَ قَوْسِی الْأَحْدِیَّةِ وَالْوَحْدِیَّةِ : حضرت آقای حاج سید هاشم موسوی حدّاد در ۱۲ ماه مبارک رمضان ۱۴۰۴ هجریهٔ قمریه .

(۱۲ ماه مبارک رمضان ۱۴۰۴) (تاریخ کتابت اوّل محرم ۱۴۰۵)^۱

۱- مطالب فوق را در روی صفحه‌ای بزرگ بطول ۸۰ و به عرض ۶۰ سانتیمتر ، جناب صدیق ارجمند و گرامی آقای مهندس حاج عباس هادیزادهٔ اصفهانی زید توفیقه ، داماد ارشد مرحوم آیه الله شیخ مرتضی مطهری قدس الله روحه ، انتخاب و به خطّ زیبای نستعلیق کاتب معروف عصر : آقای عباس اخوین تحریر ، و در قاب شیشه‌ای پشت نمای دو رویه تزئین ، و از محلّ اقامتشان طهران برای حقیر به مشهد مقدّس به مناسبت تعزیت و تسلیت در رحلت استاد بزرگوار ارسال نموده‌اند .